

Total No. of Printed Pages—7

3 SEM FYUGP ECOC3B

2025

(Nov/Dec)

ECONOMICS

(Core)

Paper : ECOC3B

(**Indian Economy—Trends in Economic Indicators**)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer the following as directed :

(a) তলত কোনটো উপাদান মানৱ উন্নয়ন সূচকৰ উপাদান নহয় ?

Which of the following is not a component
of Human Development Index?

(i) বিদ্যালয় যোৱাৰ গড় বছৰ

Mean year of schooling

(Turn Over)

26P/414

(2)

- (iii) জন্মত জীয়াই থকাৰ প্ৰত্যাশা
Life expectancy at birth
- (iii) বিদ্যালয়লৈ যোৱাৰ প্ৰত্যাশিত বছৰ
Expected years of schooling
- (iv) শিশুৰ মৃত্যুৰ হাৰ
Infant mortality rate
(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
(Choose the correct answer)

(b) জনসংখ্যিক লাভাংশ মানে কি ?

What is meant by demographic dividend?

(c) গ্ৰাম্য নিবনুৱাৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention two causes of rural unemployment.

(d) তলৰ কোনটো জোখ দৰিদ্ৰতা জুখিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা নহয় ?

Which of the following is not used to measure poverty?

(i) ব্যক্তি গণনা অনুপাত

Head count ratio

26P/414

(Continued)

(3)

(ii) দৰিদ্ৰতাৰ অৱকাশ সূচক

Poverty gap index

(iii) ভৌত জীৱনমান সূচক

Physical quality of life index

(iv) মানৱ উন্নয়ন সূচক

Human development index

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চৰ্চাৰ) : 4×4=16

Write short notes on (any four) :

(a) আমদানি প্ৰতিস্থাপন

Import substitution

(b) মানৱ উন্নয়ন সূচক

Human Development Index

26P/414

(Turn Over)

(4)

(c) বৃদ্ধি আৰু অসমতা

Growth and inequality

(d) ভাৰতত নিবনুৱাৰ প্ৰকাৰ

Types of unemployment in India

(e) বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰত আৰু টাইৱানৰ অৱস্থিতিৰ তুলনা

Comparison of the rank of India and
Taiwan in trade

3. (a) স্বাধীনতাৰ পিছৰ কালত ভাৰতত গৃহীত বিভিন্ন বিকল্প উন্নয়ন
কৌশলৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

8

Write a note on the different alternative
development strategies adopted in India
since independence.

অথবা /Or

(b) উন্নয়নশীল অৰ্থনীতি হিচাপে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ
বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the characteristics of Indian
economy as a developing economy.

26P/414

(Continued)

(5)

4. (a) জন্মৰ হাৰ আৰু মৃত্যুৰ হাৰ বুলিলে কি বুজা? ভাৰতৰ জন্মৰ
হাৰ আৰু মৃত্যুৰ হাৰৰ গতিধাৰাৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা
কৰা।

1+1+6=8

What are meant by death rate and
birthrate? Discuss briefly the trends of
birthrate and death rate in India.

অথবা /Or

(b) ভাৰতৰ জনসাংখ্যিক বৈশিষ্ট্যসমূহৰ ওপৰত এটি টোকা
লিখা।

8

Write a note on the demographic features
of the Indian population.

5. (a) দৰিদ্ৰতাৰ বোজা কি? ভাৰতৰ দৰিদ্ৰতা সমস্যাৰ কাৰণসমূহ
ব্যাখ্যা কৰা।

2+6=8

What is incidence of poverty? Explain the
causes of poverty in India.

অথবা /Or

(b) ভাৰতৰ আয় বৈষম্যৰ পৰিসৰ আৰু প্ৰকৃতি সম্পৰ্কে
আলোচনা কৰা।

8

26P/414

(Turn Over)

(6)

Discuss about the magnitude and nature of income inequality in India.

6. (a) ভাৰতৰ নিবনুৱা সমস্যাৰ কাৰণসমূহ কি ? ভাৰতত নিবনুৱা সমস্যাৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ গ্ৰহণ কৰা নীতিগত বাৰেংসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা। 4+4=8

What are the causes of unemployment in India? Discuss briefly the policy measures taken to tackle the problem of unemployment in India.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতত শ্ৰম শক্তিৰ বিকাশ সম্পৰ্কে লিখা। দেশৰ শ্ৰম শক্তিৰ জীৱিকাৰ বিতৰণ সম্পৰ্কত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

4+4=8

Highlight the growth of India's labour force. Write a note on occupational distribution of labour force in the country.

7. (a) ভাৰত আৰু দক্ষিণ কোৰিয়াৰ অৰ্থনীতিৰ তুলনামূলক ব্যাখ্যা কৰা। 8

Make a comparative analysis of the economy of India and South Korea.

26P/414

(Continued)

(7)

অথবা / Or

- (b) টাইৱানে অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ বাবে অৰলম্বন কৰা উপায়সমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the measures taken by Taiwan for economic development.

★★★

26P—8000/414

3 SEM FYUGP ECOC3B